

Τὸ Σύνδρομο
τῆς
“Νέας Ἐποχῆς”...

...καὶ ἡ Ἐλπίδα
τῆς
᾽Ορθοδοξίας μας

*«Λάμπας ἐν τῇ Αἰγύπτῳ φωτισμὸν ἀληθείας, ἐδίωξας τοῦ ψεύδους τὸ σκότος·
τὰ γὰρ εἰδῶλα ταύτης Σωτήρ, μὴ ἐνέγκατὰ Σου τὴν ἰσχύν πέπτωκεν...»*

■ Ψυχοναρκωτικὸ τοῦ «μακαλοῦ» Ἀποκρυφισμοῦ

Ἡ καφεμαντεία ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ᾽Ορθοδόξου Παραδόσεως*

Μέρος Α΄.

Μικρὴ Εἰσαγωγή

Ῥτὴν ἐποχὴ μας, δυστυχῶς, πολλοὶ ἄνθρωποι, ἀνενημέρωτοι καὶ ἀνυποψίαστοι, ὠθούμενοι κυρίως, ἀπὸ διάφορες ἀρνητικὲς καταστάσεις ποὺ δημιουργοῦνται στὴν ζωὴ τους, καταφεύγουν γιὰ τὴν λύση τῶν προβλημάτων καὶ τῶν ἀδιεξόδων τους σὲ ἄτομα ποὺ αὐτοπροβάλλονται ὡς «σωτήρες» καὶ «Μεσσίες», ὡς ἄνθρωποι μὲ ἰδιαίτερα «χαρίσματα» καὶ δυνατότητες, ὡς πρόσωπα «ϊκανὰ» νὰ προσφέρουν ψυχοσωματικὴ ἰσορροπία στὸν σύγχρονο ἄνθρωπο.

᾽Ο πόνος καὶ ἡ ἀρρώστια, ἡ ἐπιθυμία γιὰ τὴν πρόβλεψη τοῦ μέλλοντος, ἡ ἀνασφάλεια καὶ τὸ ἄγχος, ἡ περιέργεια καὶ ἡ μαγία ἐκδικήσεως¹ καὶ κυρίως ἡ ἀποξένωση ἀπὸ τὴν ἀσκητικὴ καὶ μυστηριακὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι οἱ πιὸ συνηθισμένες αἰτίες ποὺ μποροῦν νὰ ὀδηγήσουν, τὸν εὐάλωτο στὶς δαιμονικὲς μεθοδεῖες ἄνθρωπο, στὸν σκοτεινὸ κόσμον τῆς μαγείας καὶ τῆς μαντείας, μὲ τὶς ποικίλες μορφὲς καὶ ἐκδηλώσεις τους.

Μὲ καλὰ μεθοδευμένες τεχνικὲς, μὲ προκάλυψη πολλὰ φορὲς «χριστιανικοῦ» – «ἐκκλησιαστικοῦ» χαρακτῆρα, μάγοι καὶ μάντιες, πνευματιστὲς καὶ μέντιουμ, γητευτὲς καὶ γόητες,

οἰωνοσκόποι καὶ ἀστρολόγοι, ὀδηγοῦν τοὺς δυστυχεῖς ποὺ καταφεύγουν στὶς ὑπηρεσίες τους σὲ ἀρνηση τῆς προσωπικῆς τους ταυτότητας, καθιστώντας τους ἐξαρτημένα καὶ ἄβουλα ὄντα ποὺ, ἀντὶ

νά λύσουν τὰ προβλήματα τους, καταλήγουν σὲ σύγχυση καὶ ἀδιέξοδο, σὲ μαρασμὸ καὶ κατάθλιψη, σὲ ψυχοσωματικὴ καὶ οἰκονομικὴ ἐξουθένωση.

Ἔνα εἶδος μαντικῆς τέχνης, εὐρέως διαδεδομένο στὴν ἐποχὴ μας, εἶναι ἡ **καφεμαντεία**, ἡ ὁποία εὐστοχα ἔχει χαρακτηρισθεῖ, ἀπὸ σύγχρονο ὀρθόδοξο ἐρευνητὴ τοῦ ἀποκρυφιστικοῦ χώρου, ὡς

■ **«ψυχοναρκωτικὸ τοῦ μαλακοῦ Ἀποκρυφισμοῦ, πὺ μπορεῖ νὰ ἀποβεῖ ἰδιαίτερα ἐπικίνδυνο ὀδηγώντας σὲ δαιμονικὴ ἐπιρροή καὶ ψυχικὴ ἐξάρτηση τοὺς καταφεύγοντας σὲ αὐτὸ χριστιανούς»².**

Ἡ ἐκτεταμένη πιά στο διαδίκτυο καὶ σὲ δημόσιους –πολυσύχναστους χώρους (καφετέριες, καφενεῖα, ζαχαροπλαστεῖα, νεανικὰ «στέκια»), φανερὴ ἑνασχόληση μὲ τὴν **καφεμαντεία** καὶ ἡ μεγάλη ἔλξη πὺ ἀσκεῖ ἡ μαντικὴ αὐτὴ τέχνη σὲ νέους κυρίως καὶ μορφωμένους ἀνθρώπους, μᾶς δίνει τὸ ἐρέθισμα νὰ μελετήσουμε αὐτὸ τὸ φαινόμενο, στὰ περιορισμένα πλαίσια αὐτοῦ τοῦ ἄρθρου καὶ νὰ τὸ θέσουμε ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ὀρθοδόξου ἐμπειρίας καὶ ζωῆς.

Ἱστορία τῆς καφεμαντείας

Ἀπὸ σχετικὲς ἀναφορὲς σὲ διαδικτυακὲς ἰστοσελίδες, ἀλλὰ καὶ τηλεοπτικὲς ἐκπομπές, πληροφοροῦμαστε, ὅτι ἡ ἱστορικὴ προέλευση τῆς **καφεμαντείας** χάνεται στὰ βάθη τῶν αἰῶνων.

Ἄλλες ἀποδίδουν τὴν ἀρχὴ τῆς στὶς ἀρχαιοελληνικὲς σπονδὲς μὲ νερὸ καὶ κρασί καὶ τοὺς ποικίλους σχηματισμοὺς τους³ καὶ ἄλλες ἐντοπίζουν τὶς ρίζες τῆς στὴν ἀρχαία κινεζικὴ τέχνη τῆς **τεῖομαντείας**⁴.

Ἰσχυρὴ εἶναι ἡ ἐκδοχὴ, ὅτι οἱ πρῶτοι πὺ ἐπιδόθηκαν στὴν **καφεμαντεία** – διαβάζοντας τὰ κατακάθια τοῦ καφέ – ἦταν οἱ Ἀραβες⁵, στοὺς ὁποίους ἡ καλλιέργεια τοῦ καφέ ἔφτασε ἀπὸ τὴν Αἰθιοπία κατὰ τὸν 14ον ἢ 15ον αἰῶνα⁶. **Μὲ** τὸ πέρασμα τῶν χρόνων, ὁ καφὲς γίνεται τὸ πιὸ δημοφιλὲς ρόφημα ὄχι μόνον τῶν πληθυσμῶν τῆς ἀραβικῆς χερσονήσου, ἀλλὰ καὶ τῶν ὁμοθρήσκων γειτόνων τους, τῶν Ὀθωμανῶν Τούρκων, οἱ ὁποῖοι, μὲ τὴν σειρὰ τους, γίνονται ἀφορμὴ νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ ἐκτεταμένη χρῆση τοῦ καφέ στὴν Εὐρώπη κατὰ τὸν 16ο καὶ 17ο αἰῶνα⁷ καὶ νὰ καθιερωθεῖ ὡς μία κεντρικὴ συνήθεια τῆς μεσαίας εὐρωπαϊκῆς τάξης.

Τὸ μεγάλο αὐτὸ κῦμα τῆς διάδοσης τοῦ καφέ ἔφερε μαζὶ

του καὶ τὰ παράπλευρα ἐπαγγέλματα⁸.

Ἔτσι, οἱ πρώτες μάντισσες (cup-women) τοῦ φλιτζανιοῦ τοῦ καφέ, ἐμφανίζονται σὲ Γαλλία καὶ Γερμανία, ἡ τέχνη τῆς καφεμαντείας διαδίδεται ταχύτατα καὶ γίνεται λαοφιλὴς σὲ Ἀγγλία καὶ Οὐγγαρία, οἱ «ἀναζητητὲς τῆς σοφίας» καὶ τῆς γνώσεως τοῦ μέλλοντος καταφεύγουν «γιὰ συμβουλὲς σὲ αὐτὲς τὶς γυναῖκες – προφήτισσες ποὺ κουβαλοῦν μαζί τους μιὰ μικρὴ τσάντα μὲ ψημένους κόκκους καφέ», ἐνῶ σὲ ἔντυπα φυλλάδια ποὺ ἐκδίδονται λίγες δεκαετίες μετὰ, ἀρχῆς τοῦ 18ου αἰῶνα, σὲ Λονδῖνο, Λειψία, Οὐγγαρία, ἡ «τέχνη τοῦ διαβάσματος τοῦ φλιτζανιοῦ τοῦ καφέ» (The art of reading coffee cups) παρουσιάζεται καὶ προβάλλεται εἴτε μὲ θετικὸ τρόπο⁹ εἴτε σκωπτικά¹⁰.

Στὸν κυρίως Ἑλλαδικὸ χῶρο, σύμφωνα μὲ τὸν λαογράφο Τάσο Ἀθανασόπουλο, «ἡ καθημερινὴ χρῆση τοῦ καφέ ἦλθε ἀπὸ τὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας μὲ τοὺς πρόσφυγες καὶ γι' αὐτὸ οἱ Σμυρنيῆς θεωροῦνται οἱ καλύτερες καφετζοῦδες»¹¹.

Ἔτσι, εἴτε σὰν μιὰ ἀνάλαφρη ἐνασχόληση, εἴτε σὲ πιὸ σοβαρὰ ἐπαγγελματικὰ πλαίσια, τὸ «διάβασμα» τοῦ καφέ, ὡς μαντικὴ συμβουλευτικὴ καὶ καθοδήγηση, διαδόθηκε γρήγορα σὲ ὅλη τὴν ἑλληνικὴ ἐπικράτεια καὶ διείδυσε πολὺ εὐκόλα στὴν καθημερινότητα τοῦ σύγχρονου Ἑλληνα, ὥστε νὰ θεωρεῖται «ἀναπόσπαστο κομμάτι τῆς ἑλληνικῆς παράδοσης»¹².

Ἡ τεχνικὴ τῆς καφεμαντείας καὶ οἱ εἰδικὲς προϋποθέσεις – ἱκανότητες

Ἡ τέχνη τῆς καφεμαντείας, σύμφωνα μὲ σχετικὲς ἱστοσελίδες καὶ ἐγχειρίδια, ἀπαιτεῖ εἰδικὴ τελετουργικὴ προετοιμασία.

Τὸ φιλικὸ καὶ ἤρεμο περιβάλλον καὶ ἡ καλλιέργεια αἰσθήματος ἐμπιστοσύνης στὴν εἰδικὴ τῆς παρέας ἢ τὴν ἐπαγγελματία καφεμάντισσα, τὸ ψήσιμο τοῦ καφέ «σὲ σιγανὴ φωτιά» καὶ ἡ ἀργὴ κατανάλωσή του, ἡ τριπλῆ περιστροφή τοῦ φλιτζανιοῦ γιὰ νὰ ἀπλωθοῦν τὰ κατακάθια τοῦ καφέ στὰ τοιχώματά του, τὸ ἀναποδογύρισμα τοῦ φλιτζανιοῦ καὶ τὸ στέγνωμα τοῦ καφέ στὰ τοιχώματα τοῦ φλιτζανιοῦ¹³, ἀποτελοῦν ἀπαραίτητα στάδια τόσο γιὰ τὴν ἐνεργοποίηση τοῦ μαντικοῦ «χαρίσματος» τῆς καφετζοῦς, ὅσο καὶ γιὰ τὴν δημιουργία ὑποβλητικῆς

ἀτμόσφαιρας πὸν θὰ ὑποβοηθήσει στὸ εὐστόχο «διάβασμα» τῶν σχηματισμῶν καὶ τὴν «ἀντικειμενικὴ» ἐρμηνεία τους.

Αὐτὸ πὸν χρῆζει ἰδιαίτερης προσοχῆς καὶ μᾶς παραπέμπει στὸν χῶρο τῆς «θετικῆς σκέψης», εἶναι ἡ προτροπὴ καὶ ἡ σύσταση πρὸς τοὺς ἐνδιαφερομένους, εἴτε πρόκειται γιὰ ἐπίδοξους «διαβαστῆς» τοῦ καφέ εἴτε γιὰ πελάτες, νὰ εἶναι συγκεντρωμένοι στὸ τελετουργικὸ τῆς προετοιμασίας τοῦ καφέ καὶ νὰ «μελετοῦν» - νὰ σκέφτονται συγκεντρωμένοι στὸν ἑαυτό τους - τὰ θέματα, τὰ προβλήματα καὶ τὶς λύσεις πὸν θέλουν νὰ τοὺς δείξει ὁ καφές.

Ἔτσι, διαβάζουμε σὲ σχετικὸ δημοσίευμα:

■ **«Ὅταν φτιάχνουμε τὸν καφέ πρέπει νὰ εἴμαστε συγκεντρωμένοι σ' αὐτόν. Νὰ «μελετᾶμε», νὰ σκεφτόμαστε δηλαδή, αὐτὰ πὸν θέλουμε νὰ μᾶς δείξει ὁ καφές. Νὰ τὸν πίνουμε μὲ τὴν ἴδια τελετουργία... Σκεφτόμαστε καὶ μελετᾶμε πρόσωπα καὶ καταστάσεις πὸν μᾶς ἐνδιαφέρουν... Ἡ προσωπικὴ μας αὔρα διαχέεται στὸ φλιτζάνι καὶ βοηθάει στὸ φανέρωμα τῶν μελλούμενων. Σκεφτόμαστε θετικά... Πιστεύουμε σ' αὐτὸ πὸν κάνουμε... Ὅταν τελειώσει ὁ καφές, δὲν τὸν πίνουμε μέχρι νὰ μείνει ὁ τζελβές (κατακάθι) τελειῶς στεγνός. Πρέπει νὰ ἔχει λίγο ὑγρὸ καφέ γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ γυρίσουμε τὸ φλιτζάνι. Μὲ κυκλικὲς κινήσεις γυρίζουμε τὸ φλιτζάνι ἔτσι, ὥστε νὰ καλυφθεῖ ὀλόκληρο καὶ νὰ μὴν μείνει καθόλου σκοῦρο στὸ κάτω μέρος. Μετὰ γυρίζουμε τὸ φλιτζάνι ἀνάποδα πάνω σὲ ἀπορροφητικὸ χαρτί, τὸ σταυρώνουμε(!) καὶ τὸ ἀφήνουμε νὰ στεγνώσει τουλάχιστον 5 λεπτά. Ὅσο ἀσχολούμαστε μὲ τὴν διαδικασία τοῦ φλιτζανιοῦ ἢ σκέψη μας εἶναι συγκεντρωμένη σ' αὐτὰ πὸν περιμένουμε...»¹⁴.**

(Ἔπεται τὸ Μέρος Β')

(*) Περιοδ. «Διάλογος», ἀριθμ. 102/Ὀκτώβριος - Δεκέμβριος 2020. σελ. 5-8.

• Τοῦ Πρωτοπρ. Μιχαὴλ Κωνσταντινίδη, Ἐντεταλμένου τῆς Ἱ. Μ. Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου. • Ἐπιμέλ. ἡμετ.

1. Ἀρχιμ. Νικολάου Ἱ. Πρωτόπαπα, «Ἐκκλησία καὶ Μάγισ», Ἐκδόσεις Ἀποστολικῆς Διακονίας, σελ. 5.

2. π. Ἀρσένιος Βλιαγκόφτης, «Ἀστρολογία, Καφεμαντεία, Ὀνειρομαντεία στὸ Φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας», Εἰσήγησι στὴν Γ' Ἀντιστασιακὴ Ἡμερίδα, τοῦ Ἀντιστασιακοῦ Γραφείου τῆς Ἱ.Μ. Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου, 6.5.2019.

3. http://impschool.gr/erga-emeres16-17/images/etos16-17/gymnasio/a_gym/

a3/istoria/9.pdf. Βλ. επίσης, <https://astrologikes-provlepseis.gr/news/i-texnitis-kafemanteias/>.

4. <https://www.mixanitouxronou.gr/na-sou-po-ton-kafe-anichtochromo-flitzani-efcharista-nea-polles-fouskales-tha-paris-lefta-ta-mistika-tis-kafemantias-ke-i-sigchrones-mantisses-giati-i-smirnies-theorountan-ikaliteres-kaf/>. Βλ. επίσης, <https://www.youtube.com/watch?v=M57IIlSbkzA8> και <https://www.athensmagazine.gr/article/athens-guide/bestofathens/52023-kafes-kai-kafemanteia-h-istoria-enospolytimoy-mystikoy-apo-ta-bathh-twn-aiwnwn-photos>.

5. <https://www.athensmagazine.gr>, όπ.π. Βλ. επίσης, <https://www.mixanitouxronou.gr/i-apolasustiki-istoria-toukafe/>.

6. Έγκυκλοπαίδεια, Πάπυρος Larousse Britannica, τ. 28, σελ. 179, λήμμα **καφεόδεντρο**. Έκδ. Πάπυρος. Βλ. και <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CE%B1%CF%86%CE%AD%CF%82>.

• **Α**ξίζει να σημειωθεί, ότι σὲ σύγχρονη ἔκδοση σχετικά μὲ τὴν ἐκμάθησή τῆς τέχνης τῆς **καφεμαντείας**, προβάλλεται ὡς πατέρας τοῦ μαντικοῦ αὐτοῦ εἶδους ὁ διάσημος ἀποκρυφιστὴς τοῦ 16ου αἰῶνα, Ἀγρίππας τοῦ Νεττεσχαΐμ, βλ. «Πρακτικὰ ἀπλᾶ Μαθήματα, Καφεμαντείας – Χαρτομαντείας. Πῶς νὰ λέτε τὸν καφέ καὶ νὰ ρίχνετε τὰ χαρτιά. ΑΠΛΗ ΜΕΘΟΔΟΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ γιὰ ὅλους». Ἐκδοτικὸς Οἶκος Δαμιανός, σελ. 8.

• **Π**ερισσότερα στοιχεῖα γιὰ τὸν Ἀγρίππα τοῦ Νεττεσχαΐμ μπορεῖ νὰ ἀλιεύσει κανεὶς ἀπὸ τὴν σχετικὴ ἀναφορὰ τοῦ π. Ἀντωνίου Ἀλεβιζόπουλου, στὸ βιβλίο του, Ὁ Ἀποκρυφισμὸς στὸ Φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας, Νεοαποκρυφισμὸς, Τεύχη 11ον-15ον, Ἀθήνα 1996, σελ. 187-192.

7. <https://www.athensmagazine.gr/>, όπ.π.

8. <http://www.ps-magazine.com/your-fortune-in-a-cupthe-ancient-art-of-reading-coffee-cups/>.

9. Ό.π.

10. Βλ. Round About Our Coal-Fire, London, 1731, p. 22-23: "We have a sort of Mother Witch ... which are the Coffee and Tea Throwers to tell People's fortunes...".

11. <https://www.mixanitouxronou.gr/>, όπ.π.

12. <https://www.koupaki.gr/>.

13. <https://www.mixanitouxronou.gr>, όπ.π.

14. <https://www.tanea.gr/2010/01/24/greece/internetikes-kafetzoydes-kai-online-ksematiastres/>.